

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy V
spójne z Programem nauczania geografii w szkole podstawowej

Wymagania na poszczególne oceny				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
1. Mapa Polski				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mapa, skala, legenda mapy, wysokość bezwzględna, wysokość względna</i> • wymienia: elementy mapy, różne rodzaje map • odczytuje: wysokość bezwzględną obiektów na mapie poziomicowej, informacje z planu miasta • podaje nazwy barw stosowanych na mapach hipsometrycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje: za pomocą legendy znaki kartograficzne na mapie, skalę mapy, informacje z mapy poziomicowej i mapy hipsometrycznej • stosuje legendę mapy do odczytania informacji • rozróżnia rodzaje skali • oblicza wysokość względną na podstawie wysokości bezwzględnej odczytanej z mapy • wyszukuje w atlasie przykłady map: ogólnogeograficznej, krajobrazowej, turystycznej i planu miasta 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia na mapie znaki punktowe, liniowe i powierzchniowe • rysuje podziałkę liniową • wyjaśnia : dlaczego każda mapa ma skalę, jak powstaje mapa poziomicowa, różnicę między obszarem nizinnym, wyżynnym a obszarem górskim, różnicę między mapą ogólnogeograficzną a mapą krajobrazową • oblicza odległość na mapie wzdłuż linii prostej za pomocą skali liczbowej • przedstawia sposoby orientowania mapy w terenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobiera odpowiednią mapę w celu uzyskania określonych informacji geograficznych • przekształca skalę liczbową na mianowaną i podziałkę liniową • oblicza: odległość w terenie za pomocą skali liczbowej, odległość w terenie za pomocą podziałki liniowej, długość trasy złożonej z odcinków za pomocą skali liczbowej • rozpoznaje: przedstawione na mapach poziomicowych formy terenu, formy ukształtowania powierzchni na mapie hipsometrycznej • omawia zastosowanie map cyfrowych • podaje różnice między mapą turystyczną a planem miasta 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się planem miasta w terenie • podaje przykłady wykorzystania map o różnej treści • analizuje treść map przedstawiających ukształtowanie powierzchni Polski • czyta treść mapy lub planu najbliższego otoczenia szkoły, odnosząc je do obserwowanych w terenie elementów środowiska geograficznego • projektuje i opisuje trasę wycieczki na podstawie mapy turystycznej lub planu miasta
2. Krajobrazy Polski				

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>krajobraz</i> • wymienia: składniki krajobrazu, elementy krajobrazu najbliższej okolicy, pasy rzeźby terenu Polski, elementy krajobrazu nadmorskiego, główne miasta leżące na Wybrzeżu Słowińskim, po jednym przykładzie rośliny i zwierzęcia charakterystycznych dla Wybrzeża Słowińskiego, najważniejsze obiekty turystyczne Warszawy, gleby i główne uprawy Wyżyny Lubelskiej • wskazuje na mapie Polski: Wybrzeże Słowińskie, Pojezierze Mazurskie, pas Nizin Środkowopolskich oraz Nizinę Mazowiecką, największe rzeki ją przecinające i największe miasta, pas Wyżyn Polskich, Wyżynę Śląską i jej największe miasta, Wyżynę Lubelską, Tatry Wysokie i Tatry Zachodnie • odczytuje z mapy nazwy największych jezior na Pojezierzu Mazurskim • podaje: nazwę parku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje różnicę między krajobrazem naturalnym a krajobrazem kulturowym • określa położenie najbliższej okolicy na mapie Polski • przedstawia: główne cechy krajobrazu nadmorskiego na podstawie ilustracji, cechy krajobrazu Niziny Mazowieckiej, cechy krajobrazu rolniczego Wyżyny Lubelskiej • omawia: cechy krajobrazu Pojezierza Mazurskiego, cechy krajobrazu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej na podstawie ilustracji, cechy pogody w górach • wymienia: atrakcje turystyczne Pojezierza Mazurskiego, atrakcje turystyczne Niziny Mazowieckiej, główne cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej, cechy krajobrazu wysokogórskiego, atrakcje turystyczne Tatr • opisuje cechy krajobrazu wielkowiejskiego • wskazuje na mapie najwyższe szczyty Tatr 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje: pasy rzeźby terenu w Polsce, rzeźbę krasową i formy krasowe na podstawie ilustracji Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, czynniki wpływające na krajobraz rolniczy Wyżyny Lubelskiej, życie i zwyczaje mieszkańców Wyżyny Śląskiej • opisuje: krajobraz najbliższej okolicy w odniesieniu do pasów rzeźby terenu, wpływ wody i wiatru na nadmorski krajobraz, zajęcia mieszkańców regionu nadmorskiego, roślinności w Tatrach na podstawie ilustracji, zajęcia i zwyczaje mieszkańców Podhala • przedstawia: sposoby gospodarowania w krajobrazie nadmorskim, wpływ łądολου na krajobraz pojezierzy, najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego w stolicy • omawia: cechy krajobrazu przekształconego przez człowieka na Nizinie Mazowieckiej, znaczenie węgla kamiennego na Wyżynie Śląskiej, na podstawie ilustracji powstawanie wąwozów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły pod względem jego piękna oraz ładu i estetyki zagospodarowania • porównuje na podstawie mapy Polski i ilustracji rzeźbę terenu w poszczególnych pasach • wyjaśnia: na podstawie ilustracji, jak powstaje jezioro przybrzeżne, znaczenie turystyki na Wybrzeżu Słowińskim • wymienia obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Wybrzeża Słowińskiego oraz wskazuje je na mapie • charakteryzuje: najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na Nizinie Mazowieckiej, na podstawie mapy atrakcje turystyczne Szlaku Orlich Gniazd • opisuje: zabudowę i sieć komunikacyjną Warszawy, za pomocą przykładów rolnictwo na Wyżynie Lubelskiej, najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego Wyżyny Lubelskiej, dziedzictwo 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • proponuje zmiany w zagospodarowaniu terenu najbliższej okolicy • prezentuje projekt planu zagospodarowania terenu wokół szkoły • przygotowuje prezentację multimedialną na temat Wybrzeża Słowińskiego z uwzględnieniem elementów krajobrazu naturalnego i kulturowego • przedstawia: zróżnicowanie krajobrazu krain geograficznych w pasie pojezierzy na podstawie mapy, pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazie Wyżyny Śląskiej wynikające z działalności człowieka, historię zamków znajdujących się na Szlaku Orlich Gniazd • analizuje: na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki rozwoju rolnictwa na Nizinie Mazowieckiej, na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki sprzyjające rozwojowi rolnictwa na Wyżynie Lubelskiej • planuje na podstawie planu miasta wycieczkę po Warszawie • wyjaśnia negatywny wpływ turystyki na środowisko Tatr
---	---	---	---	---

3. Lądy i oceany				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na globusie i mapie świata bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe wymienia: nazwy kontynentów i oceanów oraz wskazuje ich położenie na globusie i mapie, największych podróżników biorących udział w odkryciach geograficznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to są siatka geograficzna i siatka kartograficzna wskazuje: główne kierunki geograficzne na globusie, akweny morskie na trasach pierwszych wypraw geograficznych porównuje powierzchnię kontynentów i oceanów na podstawie diagramów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny odkryć geograficznych wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi i akweny morskie na trasie wyprawy geograficznej Marca Polo opisuje na podstawie mapy szlaki wypraw Ferdynanda Magellana i Krzysztofa Kolumba 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa na globusie i mapie położenie punktów, kontynentów i oceanów na kuli ziemskiej opisuje podróże odkrywcze w okresie od XVII w. do XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza różnicę wysokości między najwyższym szczytem na Ziemi a największą głębokością w oceanach przedstawia znaczenie odkryć geograficznych
4. Krajobrazy świata				

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pogoda, klimat, sawanna, step, pustynia, tajga, tundra, wieloletnia zmarzlina,</i> • wymienia: składniki pogody, na podstawie mapy tematycznej strefy klimatyczne Ziemi, na podstawie ilustracji strefy krajobrazowe Ziemi, gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla sawann i stepów, na podstawie mapy państwa leżące nad Morzem Śródziemnym, gatunki upraw charakterystycznych dla strefy śródziemnomorskiej, charakterystyczne dla Himalajów gatunki roślin i zwierząt • wskazuje na mapie: strefy wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych strefy umiarkowanej, strefy sawann i stepów, obszary występowania pustyń gorących i pustyń lodowych, położenie strefy krajobrazów śródziemnomorskich, Himalaje, stref tajgi i tundry, położenie rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla tajgi i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia: różnicę między pogodą a klimatem, znaczenie terminów: <i>preria, pampa</i> • odczytuje z klimatogramu temperaturę powietrza i wielkość opadów atmosferycznych w danym miesiącu • wymienia typy klimatów w strefie umiarkowanej, cechy charakterystyczne klimatu śródziemnomorskiego, obiekty turystyczne w basenie Morza Śródziemnego, charakterystyczne cechy klimatu stref tajgi i tundry • omawia: na podstawie mapy stref klimatycznych i klimatogramów klimat strefy wilgotnych lasów równikowych oraz klimat strefy lasów liściastych i mieszanych, na podstawie ilustracji warstwową budowę lasów strefy umiarkowanej, charakterystyczne cechy klimatu stref sawann i stepów • opisuje: na podstawie ilustracji świat roślin i zwierząt pustyń gorących i pustyń lodowych, świat roślin i zwierząt w Himalajach • wskazuje na mapie położenie najwyższych łańcuchów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie klimatycznej obszary o najwyższej oraz najniższej średniej rocznej temperaturze powietrza i obszary o największej i najmniejszej rocznej sumie opadów • porównuje temperaturę powietrza i opady atmosferyczne w klimacie morskim i kontynentalnym • wymienia kryteria wydzielenia stref krajobrazowych • przedstawia na podstawie ilustracji układ stref krajobrazowych na półkuli północnej • charakteryzuje: warstwy wilgotnego lasu równikowego, na podstawie ilustracji krajobrazu sawann i stepów, cechy krajobrazu tajgi i tundry, na podstawie ilustracji piętra roślinne w Himalajach • omawia: klimat stref pustyń gorących i pustyń lodowych, rzeźbę terenu pustyń gorących, cechy krajobrazu śródziemnomorskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza: średnią roczną temperaturę powietrza, różnicę między średnią temperatura powietrza w najcieplejszym miesiącu i najzimniejszym miesiącu roku, roczną sumę opadów • prezentuje: przykłady budownictwa, sposoby gospodarowania i zajęcia mieszkańców stref wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych, przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefie śródziemnomorskiej • porównuje: cechy krajobrazu sawann i stepów, budownictwo i życie mieszkańców stref tajgi i tundry • omawia przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefach pustyń gorących i pustyń lodowych • analizuje zmienność warunków klimatycznych w Himalajach i jej wpływ na życie ludności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia: zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na Ziemi na podstawie map tematycznych, podobieństwa i różnice między krajobrazami pustyń gorących i pustyń lodowych • omawia wpływ człowieka na krajobrazy Ziemi • porównuje: wilgotne lasy równikowe z lasami liściastymi i mieszanymi strefy umiarkowanej pod względem klimatu, roślinności i świata zwierząt, rozmieszczenie stref krajobrazowych na Ziemi i pięter roślinności w górach • analizuje strefy sawann i stepów pod względem położenia, warunków klimatycznych i głównych cech krajobrazu • opisuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji zróżnicowanie przyrodnicze i kulturowe strefy śródziemnomorskiej
--	---	--	---	---

